

Hodnocení diplomové práce

Jméno studenta:	Bc. Ondrej Močkor
Název práce:	Vizuální percepce. Vidíme očami, alebo mozgom?
Druh práce:	magisterská diplomová práce
Hodnotil:	Mgr. Filip Tvrďý, Ph. D.
Druh hodnocení:	posudek oponenta
Datum:	31. května 2015

Stupeň hodnocení:	A 1 výborně	B 1- výborně mínus	C 2 velmi dobře	D 2- velmi dobře mínus	E 3 dobře	F 4 nevyhověl
	☐	☐	☐	☒	☐	☐

Bodové hodnocení:

Hodnocení (+)	Stupnice					Hodnocení (-)
	1	2	3	4	5	
Probíhaly pravidelné konzultace *	☐	☐	☐	☐	☐	Konzultace neproběhly
Znalost literatury k tématu	☐	☐	☒	☐	☐	Neznalost literatury k tématu
Kriticky hodnotí zdroje	☐	☐	☐	☒	☐	Nehodnotí použité zdroje
Obsahuje analýzu problému	☐	☐	☒	☐	☐	Nevykazuje analytické schopnosti
Dobrá logická výstavba textu	☐	☐	☐	☒	☐	Špatná logická výstavba textu
Dobrý úvod	☐	☒	☐	☐	☐	Nedostatečný úvod
Ucelený závěr	☐	☒	☐	☐	☐	Nedostatečný závěr
Správně vedený vědecký aparát	☐	☐	☐	☒	☐	Nesprávně vedený vědecký aparát
Kvalitní jazykové podání	☒	☐	☐	☐	☐	Špatné jazykové podání

* Vyplňuje jen vedoucí práce.

Kontrola plagiátorství:

Oponent nekontroloval práci v systému theses.cz.

Slovní hodnocení:

Předkládaný text je možné považovat za standardní diplomovou práci na seriózní filozofické téma; v dnešní době tuto někdejší samozřejmost považuji za úspěch. Celkově ji hodnotím jako průměrnou či mírně podprůměrnou, důvody se pokusím podrobněji vysvětlit ve svém posudku. Poněkud problematický je už samotný název, který evokuje jakousi reziduální formu karteziánského dualismu. Má otázka v titulu znamenat, že existuje nějaké jiné, imateriální „já“, než je náš mozek a zbytek nervové soustavy? Pokud je navíc otázka míněna vážně, pak je triviálně zodpověditelná: vidíme očima *a zároveň* mozkiem. Hlavní cíl práce diplomant v úvodu formuluje takto: „Pokúsím sa obhájiť tézu, že videnie nie je len pasívnym prijímaním odtlačkov reality, ale je tvorivým procesom, na ktorom sa z hlavnej časti podieľa náš kognitívny aparát.“ (s. 8). Jsem přesvědčen, že v 21. století je tento problém již dávno vyřešen, a to přinejmenším od přelomového díla Immanuela Kanta, jenž svou epistemologii vystavěl na apriorních formách smyslovosti a transcendentálních kategoriích. Dnešní kognitivní věda dokáže s velkou přesností určit mechanismy, jejichž pomocí je vizuální zkušenost konstruována, a proto je diplomantovo tázání poněkud zastaralé. Zajímavější je otázka, nakolik náš obraz světa odpovídá realitě. Této zásadní epistemologické otázce naneštěstí diplomant věnuje jen malou míru pozornosti.

Autor hned v úvodu přiznává, že ve své práci vychází především z myšlenek Richarda Gregoryho (s. 9). Nabízí se ale otázka, zdali by nebylo možné dohledat poněkud současnější texty, které Gregoryho klasické teorie z 60. a 70. let 20. století překonávají. Nejvíc mi v textu chybí zmínka o diskusích týkajících se tzv. „grand illusion“, v nichž jde o totéž jako autorovi předkládané práce – je možné vizuální percepce považovat za zcela iluzorní? Mnozí dnešní kognitivní psychologové na tuto otázku odpovídají kladně, nebo aspoň kladnou odpověď považují za pravděpodobnou, např. Alva Noë, Susan Blackmoreová, J. Kevin O'Regan, Christopher Viger a další. Místo těchto aktuálních autorů se diplomant v klíčové pasáži (s. 30-31) odvolává knihy Svetozara Nevoľeho z roku 1949 – zajisté by bylo možné najít kvalitnější pramen.

Molyneuxův problém je téma, kterému v češtině a slovenštině nebyla věnována taková pozornost, jakou by si zasloužilo. Pokud vím, tak jedinou statí ve slovenštině je „Teórie vrozenosti a ich vzťah k vede“ od mladé slovenské badatelky Kataríny Hrnčiarové (*Ostium*, roč. 9, 2013, čís. 1); škoda, že tento text diplomant nezpracoval do své argumentace. Za zdařilé považuji historické pasáže popisující průběh diskuse mezi Molyneuxem a Lockem, ale naneštěstí nelze totéž říct o parafrázi Berkeleyho a Leibnizova řešení (s. 17-18). Tyto části jsou příliš stručné a vystaveny na heslu ze *Stanford Encyclopedia of Philosophy*, již nelze považovat za dostatečný zdroj. Jako značně problematická se mi také jeví skutečnost, že jsou kazuistiky konkrétních pacientů převzaty z populárně naučných knih Olivera Sackse a jedné (!) studie Richarda Gregoryho a Jean Wallacové. Příslušné pasáže jsou velice rozsáhlé (s. 18-29) a autorský přínos je v nich minimální.

Struktura práce by mohla být poněkud přehlednější, což se projevuje především v kapitole 2, která je podstatně delší než ostatní (asi trojnásobně) a zpracovává tři dosti oddělená témata: novověký spor o možnosti získání zraku nevidomými, kazuistiky nevidomých pacientů po navrácení zraku a problematiku optických iluzí. Výklad obecně nemá jasnou argumentační linii, a čtenáři se tak občas může zdát, že autor víceméně nahodile téká od tématu k tématu. Neurofyziologický popis vidění (s. 33-38) je pro mě nepřiliš pochopitelně následován kapitolou o gestaltismu (s. 39-41); proč si diplomant vybral právě tuto psychologickou školu, se ovšem nedozvím. Čím dál text postupuje, tím

víc se z něj stává přehled zajímavostí a střípků z různých oblastí, které spolu příliš nesouvisí (srov. přehled informací na s. 41-46). Dosti nesourodě je na závěr zařazena kratičká kapitola „Problém kválie“, které se zbytkem textu nijak nesouvisí a autor v ní nemá dost prostoru k tomu, aby dokázal problematiku přiblížit.

Nemohu dobře posoudit jazykovou stránku práce, protože je text ve slovenštině, přesto na mě působil korektním a kultivovaným dojmem. Všiml jsem si jen několika drobností, např. když diplomant píše o „Aristotelské linii“ (s. 48, správně s malým počátečním písmenem), anebo když opakovaně přejmenovává prof. Gregoryho na „Gegoryho“ (šest výskytů na s. 50, 55 a v bibliografii). Mezi další formální nedostatky řadím následující: český abstrakt práci situuje do Olomouce, anglický do Trnavy. Názvy knih by měly být uvedeny v kurzívě, názvy článku bez kurzívy a uzavřeny do uvozovek. Delší citace jsou sice správně umístěny do samostatných odstavců, ale neměly by být spojovány s uvozovkami. V seznamu použité literatury jsou často uváděny jen internetové adresy zdrojů ve formátu URL, přičemž neodpustitelně chybí data vydání (např. Farroni 2008, Gregory 1997, Gregory 1998, Peregrin 2013). U článku Palmera a Rocka není uvedena kompletní bibliografická informace zahrnující paginaci, i jinde jsou údaje neúplné.

Předkládanou diplomovou práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení stupněm D, velmi dobře minus. V diskusi bych chtěl položit jen jednu otázku, která podle mě nebyla v práci dostatečně tematizována. Je podle autora možné, aby byla naše vizuální fenomenologie skutečně zcela iluzorní, jak někteří badatelé připouštějí?